

שבת	שבת	שבת
18:33	17:54	16:40
18:30	17:55	16:56
18:24	17:54	16:47
18:34	17:56	16:59

נחלי נצח

י"ד ע"י מוסדות ברסלב | בראשות הרב שמואל שטרן שליט"א

בס"ד

דבר ראש הישיבה

עשר בשביל שתתעשר

- קשה לאנשים לתת צדקה כראוי • אך הנותן חומש מובטח שיתעשר •
- סוד המעשר והחומש • השיא את כל ילדיו בכבוד • הבת הענייה של המיליארדר •
- וגם: מי צריך לתת יותר מחומש?

בגמרא (כתובות סו, ב) יש מעשה בעניין זה, שניתן ללמוד ממנו יסוד גדול בנתינת הצדקה: תנו רבנן, מעשה ברבן יוחנן בן זכאי שהיה רוכב על החמור והיה יוצא מירושלים והיו תלמידיו מהלכין אחריו, ראה ריבה [ילדה] אחת שהיתה מלקטת שעורים מבין גללי הבמתן של ערביים. כיון שראתה אותו, נתעטפה בשערה ועמדה לפניו. אמרה לו: "רבי, פרנסני". אמר לה: "בתי, מי את?". אמרה לו: "בת נקדימון בן גוריון אני" [שהיה עשיר מופלג]. אמר לה: "בתי, ממון של בית אביך היכן הלך?". אמרה לו: "רבי, לא כדן מתלין מתלא בירושלים מלח ממון חסר" [דהיינו, מושלי המשלים בירושלים היו אומרים, ה"מלח" - החומר המשמר] של הממון - הוא "חסר". כאשר אדם רוצה שיתקיים ממונו בידו, תמיד צריך להחסיר ממונו לצדקה.

כוחו של הגמל

הגמרא ממשיכה: אמרה לו: "רבי, זכור אתה כשחתמת על כתובתי?" אמר להן לתלמידיו: "זכור אני כשחתמתי על כתובתה של זו, והייתי קורא בה אלף אלפים [-מליון] דינרי זהב מבית אביה, חוץ משל חמייה!". בהמשך הגמרא שואלת: ונקדימון בן גוריון לא עשה צדקה? והרי אמרו על נקדימון בן גוריון כשהיה יוצא מביתו לבית המדרש היו פורשים שטיח יקר תחתיו, והעניים באים ולוקחים אותו מאחריו? ורואים שכן נתן צדקה?

אומרים שאדם מוכן להחמיר את כל הדקדוקים והחומרות - עד שזה מגיע לממון... שם כולם נופלים...

הגמרא עונה שתי תירוצים: או שכל מה שעשה עשה לכבודו ולא מספיק לשם שמים, או שלא נתן צדקה בכמות שהיה צריך לתת, כמו שאומרים אנשים, שלפי החזק של הגמל כך צריך לשים עליו את המשא. כלומר, נמשל נקדימון בן גוריון לגמל שיכול היה לשאת משא גדול עד מאוד, ועל אף יכולתו נשא פחות מכפי יכולתו. כי כתוב עליו שהיה עשיר כל כך עד שבממונו יכול היה לפרנס את כל ירושלים במשך ארבעים שנה, ולכן אף על פי שהיה נותן צדקה לא נתן הרבה מעבר לחיוב של נתינת חומש. בדברי הגמרא יש יסוד גדול, שהצדקה אינה תלויה רק בנתינת מעשר או חומש, אלא כפי ממונו של אדם כך צריך לתת. וכן מסופר על משפחה אחת שהיו מחזיקים הרבה ישיבות כאן בארץ והיו נותנים חומש ולבסוף ירדו מנכסיהם, לאחר מכן התברר שלא נתנו כפי היכולת שהייתה בידם.

עלינו ללמוד מכך להתחזק בנתינת הצדקה כראוי כפי כוחו וממונו, ועל ידי כך נזכה לברכה "עשר בשביל שתתעשר".

רשת תרומה היא הפרשה של הצדקה, וכן תצוה, ויקהל ופקודי עוסקים בנושאי בנין המשכן ובעניני תרומות ונדבת הלב.

בעניין חשיבות הצדקה עלינו לדעת, שהזהב שיש לאדם, שזה בחינת ממונו של אדם, יכול להביא לפניו כיוונים: או לרע, לגשמיות, בבחינת עגל הזהב, שנופל על ידי הממון לעבודה זרה, או לטוב, לקדושה, לכפר על חטא העגל ולעשות עם הממון מצוות וצדקה.

אומרים שאדם מוכן להחמיר את כל הדקדוקים והחומרות - עד שזה מגיע לממון... שם כולם נופלים. קשה מאד להיות ישר ליתן מעשרות וחומש בדיוק. אם כל העולם ממש היו נותנים מעשרות למוסדות תורה וחסד, אז היה הכל: בניינים מפוארים, כסף בשפע וכו'. הבעיה היא שהרבה אנשים לא מקפידים על זה מספיק.

שעורים מבין הגללים

כתוב בגמרא (שבת קטז, א) "עשר בשביל שתתעשר", אם תתן מעשר תזכה לעשירות, אך הגר"י קנייבסקי זצ"ל הסביר שדווקא מנתינת "חומש" זוכים להתעשר, לענין הבטחת העשירות לא מספיק לתת מעשר בלבד.

מסופר על יהודי פשוט שעובד בעבודה פשוטה, אך חיתן את כל ילדיו בכבוד ואף קנה דירות לכל ילדיו. שאלוהו "כיצד מעבדה כזו זכית לקנות דירות לילדך, מה הסוד שלך?". והשיב, שמאז שהוא עובד הקפיד תמיד על נתינת חומש, ובחסד ה' קנה בניין שלם, מכר אותו, הרוויח מכך מאוד וקנה בכסף זה דירות לכל ילדיו.

בפנימיות אפשר להסביר, שאם אדם נותן מעשר בלבד מתקן את ספירת המלכות, ואם נותן חומש מתקן יסוד ומלכות. על ידי מעשר אדם שומר את ספירת המלכות מן החיצונים, כך שכספו נשמר, אבל עדיין אין השפע יורד ומתחדש. כאשר זוכה ונותן חומש מתייחדים יסוד ומלכות, ונעשה ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה, וידוע שכל ירידת השפע נעשית על ידי ייחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה.

איפה הכסף?

יהודי בא לרב, וסיפר שתמיד היה מקפיד לתת חומש, ואף על פי כן נכסיו קרסו ועכשיו הוא במצב כלכלי קשה, ולכאורה קשה שהרי היה מקפיד על חומש והיה צריך להתעשר?

שביל חדש נפתח אל הלב

ספרו החדש של הרב ח' שמואל שטרן שליט"א

להזמנת: 02-6289761 / 052-7679638

להערות והארות: 0533138036m@gmail.com < 054-8475902 > לתרומות: ת.ד. 5779 ירושלים

הראשון שהדפיס בפולין

בארץ הקודש התחבר באהבת רעים עם חסידי ברסלב המעטים שהתגוררו בה וחיו כמשפחה אחת, ביניהם רבי ישראל בער אודסר, רבי אלטר בן ציון קרוסקופ, רבי יעקב זאב ברזסקי, ויתר בני החבורה. בשנת תרפ"ו נסע לפולין, ורוחו התפעמה בקרבו בראותו כיצד התעצם אורו של רבינו במדינה זו מאז עזב אותה, וכה כתב במכתבו לילדיו רבי ישראל בער:

"כבוד אהובי אחי ורעי הנצמד בקירות לבבי, כמר ישראל דוב נ"י ברזל אדערס... הנני להתראות אתך בפנימיות לבבי המלא השתוקקות וגעגועים לראותך בזה. כי מה אעידך ומה אתאר לפניך את רגשי לבבי אשר מילאו את כל אברי ושרעפי ועורקי, השמחה והחדוה והתרוממות הדעת ששרר בין אנ"ש בעת בואי הנה, המה נשאוני והגיעוני עד למרומי שחקים..."

"אבל כל זה אינו חלק אלף מני השבת שעשה עלי רושם כביר מאוד מאוד; התפילה ברגש ומחאת כפיים ותפילה בכוח, הזכירוני דמיון הראש השנה באומאן בזמנים הראשונים, ואחר כל אלה - הריקודים בדביקות נפלא ובביטול עצמיות, אשר לא ראיתי זמן כביר".

לבי נתמלא גיל וחדוה

רבי יהודה לייב ממשין לתאר וכותב: "...הקידוש, והלימוד 'סיפורי מעשיות' בטעם ובמתק לשון. וברוך ה' גם אני לקחתי חבל במיני פרפראות שזיכני ה' בזכות רבינו הקדוש, להאיר את המעשיות בשיחות וסיפורים ששמעתי מאנ"ש שיחיו ושכבר שבקו חיים לנו ולכל ישראל. וכמעט יצאנו אחר הריקודים כמו מהאירא בבחי' בזעיר אנפין, וכן לבי על דוי שלא ראיתך אצלי באותו מעמד.

"...הייתי בלודז' שבת פרשת תרומה, אחי ורעי, אין בפי די מילים לתאר את המחזה; השמחה והחדוה וההתעוררות שהיה בליל שבת. אכלתי בלילה אצל הרטל בוכהאלטער נ"י, בלי עין הרע, שולחן ה' כביכול, מסובין רבים היודעים ומבינים ענייניו בדעת האמת, ממש חיות הנפש, לבי נתמלא גיל וחדוה עד לבכות מגודל הנחת רוח שהיה לי מזה. ובשבת בבוקר בבית החסידים, התפילה בהתעוררות והתרוממות ובאחדות, וביניהם נפשות מביני דבר בדעת וספרי רבינו הקדוש בהתמדה, אין באפשרות להעלות על הכתב..." (המכתב בשלמותו, מובא בספר 'שארית ישראל' קכ).

היה זה עוד כעשר שנים לפני מלחמת העולם הראשונה, כאשר עולם החסידות החל להתפתח ולהתעצם ברחבי פולין וחסידות ברסלב מנתה מספר בודד של מתקרבים בכל רחבי פולין. אך כבר אז הוא הפך כי ספריו של רבינו הקדוש עתידים לשנות את העולם, והוא החל להדפיס במסירות נפש ספר אחר ספר.

יד בעבודת ההדפסה

היה זה רבי יהודה לייב רוזנפלד זצ"ל, הראשון מאנ"ש בפולין שעסק בהדפסת ספרי רבינו. כבר בשנת תרס"ח היתה לו יד בעבודת ההדפסה (לפי מכתבי רבי דוד צבי דאשיוסקע שבספר 'אמונת אומן'), ואף רבי ישראל קרונו מזכירו במכתביו: "נא ונא להודיעני בכל פעם מחדש מענין הדפסה, וגם מהספרים שהנחתי עבור ר' לייביל בעד 25 רובל-כסף, ואם ה' לייביל מדפיס הספר 'שערי שמחה' (שם).

התקדמות חולה. חסיד ברסלב בפולין לפני השואה

זכה רבי לייבל ונסע פעמים רבות מפולין לאומן לראש השנה; וככל שהתמיד בהתקרבות לרבינו ובלמוד ספריו, התמסר להדפיסם ולהפיצם על פני תבל. בשנת תרע"ג הדפיס בעירו פראמפאל את המהדורה השניה של הספר 'חיי מוהר"ן' בתוספת השמטות. בסוף הספר פרסם הדעה: "בקרוב יצא לאור ספר 'שומר אמונים', מלוקט ומיוסד על חיזוק האמונה כמובן מספרי ליקוטי מוהר"ן, מקובץ ומלוקט ע"י הרב משה יהושע המכונה ר' אלטר נ"י מטפליק". באותה שנה הדפיס גם מהדורה שניה של 'השתפכות הנפש', וכן את הספר 'תפילות ותחנונים' בתרגום לאדיש.

בשנת תרפ"א הדפיס את המהדורה השלישית של 'חיי מוהר"ן', במימון ובעזרת האחים היקרים ר' ג'ינך ור' ישראל דוד רובינזון מאוסטרובצה.

עוד כתבים חשובים

באותה שנה זכה רבי לייבל לעלות לארץ הקודש. גם כאן המשיך בעבודת הקודש של הדפסת והפצת ספרי רבינו. כן העתיק את הספר 'שיחות וסיפורים' מרבי אברהם חזן ובו קטעים שנשמטו מהספר, וכן עוד כתבים חשובים.

חנוך לנוער

מאת: הרב בעריש הכהן גוטשטיין • תפקה ת"ת אמונת ציון

המחמאה המצמיחה (ב)

רץ עד אפיסת הכוחות

ראיתי סיפור מרגש בגודל ההשפעה והכוח שיש למילה טובה לכל אדם ובכל עת, אדם שממש הציל את חיי רעהו במילה טובה בזמן הנכון. בספר 'במחיצת ר' גדל', תולדות חייו והליכותיו של הגה"ח המחנך רבי גדל אייזנר זצ"ל, (פרק אחד עשר) מסופר מתוך דברי רבי גדל עצמו: באחד הימים, הצוררים הרשעים הנאצים ימ"ש החליטו להעמיד את האסירים בשערי המחנה, והודיעו שהנה עומדים להעבירנו ברגל למחנה אחר, ועלינו לעשות את הדרך הזאת, לא בהליכה כי אם בריצה.

הועמדנו יחד, ונצטוונו להתחיל לרוץ, מתוך איום ברור כי זה שיעצור או יפול - ייהר. מיד התחילה ריצה מטורפת לאורך קילומטרים, ריצה ללא הפוגה. אוי, אנשים מתוכנו נפלו איך-אונים בזה אחר זה, לא היו יכולים להמשיך, התמוטטו ונתרו למוות. תוך כדי מרוצה, עוד כל נשמתי בך, חשתי כי אפסו כוחותי וכי איני יכול להגיע עוד את רגליי. היה זה אחר ריצה של ארבעה עשר קילומטר (!). התחלתי ללכת יותר לאט, עוד רגע קט חלף והנה עצרתי ונפלתי תחת. הגרמני ימ"ש הפנה אלי מבט זועם ושאל "מדוע אינך רץ?". אמרתי שאיני יכול. ואמר הגרמני ימ"ש: "יכול אתה, אינך רוצה" ובתוך כך שלף את אקדחו. ידעתי היטב מה עומד להיות והייתי מוכן לומר "שמע ישראל..."

במאתיים שקלים שנתן לעני הוא מסייע לו מאוד, אבל רק באופן זמני. מה שאין כן אדם המפיץ את העני במילים טובות...

לפתע, באותו רגע גורלי שהחל מכוון את אקדחו, פנה אלי ידידי שרץ מאחורי וקרא לעברי: "ג-ד-ל, ל-ו-י-ף! [רוץ!] כוחות חדשים עלו בי לפתע. קמתי, והנה רגלי נשאוני טוב. המשכתי לרוץ וכן ניצלתי.

סיים רבי גדל זצ"ל: למדתי מכך כי באדם גנוזים כוחות הרבה מעבר לישוער לו, וכפי שחברי רומם את רוחי ובוזה חיזקני להמשיך בכוח ולהניצל לחיים. עד כאן מהספר הנפלא הנ"ל.

נקבל על עצמנו בסייעתא דשמיא להשתדל מאוד להיות בבינתנו, בישיבה, או בבית המדרש: הכתובת לכל הצריך למחמאה, לעידוד ולזיחה, להיות המלאך שמכה בו ברוך ה' ואומר לו בחיך גדל, המלאך המגלה לו כוחו והמחיה את רוחו ושאיפתו להמשיך להילחם, להאמין ביכולתו לעלות במסילה הסלולה למילוי שליחותו ותפקידו בעולם בשמחה. לא בשמים היא ולא מעבר לים היא, כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבך לעשותו!

הרבה הורים קראו את המילים המחזקות שכתבנו בשבוע שעבר בעניין החשבת כל מעשה של הילד ובנייתו כמנוף לצמיחה, הסכימו עם כל מילה, אך השאלה מנקרת במוחם: מה תוסיף השיחה או הרעש מסביב המעשה הטובה שעשה? האם מהמחמאה הפשוטה שלנו הילד ייטען באנרגיה חיובית ובכוח שכל כך חיוני כדי להמשיך במעשים הטובים?

ידברו - ירפאו

צדיקים דרשו על הפסוק (תהלים קטז, ז) "האמנתי כי אדברי", איך מגיעים לאמונה? "כי אדבר" - על ידי שאדבר על כך בכל עת ואשנן לעצמי את יסודות האמונה. גם את האמונה בעצמנו ובכוחותינו נרכוש על ידי שינון וחרזה, וכך בדיוק אצל ילדינו. נאמר בפסוק "איש את רעהו יעזור ולאחי יאמר חזק": אפשר לחזק את הזולת באמירת מלה אחת: "יאמר חזק".

רבינו בחיי בתחילת פרשת יתרו מסביר את הפסוק במשלי (טו, ד) "מרפא לשון עץ חיים", שבלשון יש תועלת מרובה מאוד, כי הלשון מרפא חולי הנפש, ורפואתה עליונה על כל יתר הרפואות, ורפואתה ודאית, ויש בה כוח להוסיף על חיי האדם ולקרב אנשים תחת כנפי השכינה ולהנחילם חיים האמיתיים הנצחיים, כמו שמצאנו באברהם אבינו, שברפאות הלשון נכנסו רבים תחת כנפי השכינה והיה להם עץ חיים. וגם מצאנו שמושה רבינו ע"ה ריפא בלשונו בעת שסיפר ליתרו כל האותות והמופתים ובוזה השפיע עליו שיתגייר.

בכך בנין את גודל האחריות הניתנת לכל הורה: בידיו ובכוחו להמשיך ללכת בדרך אבותינו, לנצל את כוח הלשון אשר שמת בפינו? כדי לעודד, לחזק ולקוק חיזוק ולרפא את הצריך רפואה.

אדם משפיע רבות על רעהו בדברים נעימים ומחזקים. הגמרא אומרת (ב"ב ט, ב): "כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות והמפיץ מתברך באחד-עשר ברכות". ההסבר הפשוט, כי במאתיים שקלים שנתן לעני הוא מסייע לו מאוד אבל רק באופן זמני, מה שאין כן אדם המפיץ את העני במילים טובות ומועדו אותו, עוזר לעני כשנותן לו אמון ביכולותיו, ועל ידי כך העני המסכן השבור ברוחו מתחזק לנסות את מזלו במסחר או לצאת לעבודה, ויתכן שיצליח לשקם את עצמו ולצאת כליל מן המיצר והיאוש שהיה בו.

הופיע! גליון חודש שבט

הצטרפו כעת ותקבלו חיים טובים יותר מתאים לכל בני המשפחה

מיוחד למצטיינים כעת: 1-1 ש' בלבד! | 3 חודשים ראשונים 2-9 ש' בלבד! | 28 ש' לחודש בלבד!

מוקד: 02-623-1218

כולל יום שישי

דרושים תורמים עבור בשר, דגים, יין, סלי מזון, ושאר ירקות ומוצרים לחלוקה לכבוד שבת קודש עבור 50 אברכים מתמידים המתמסרים ללימוד התורה הקדושה בשעות הבוקר מידי יום שישי בכולל 'נחלי נצח' לתרומות: 053-31-25231

הספרים והדיסקים של הגה"ח רבי שמואל שטרן שליט"א אצלכם בבית

מוקד הזמנות: 1-800-800-148

חגורת ההצלה: לרצות

תה זוכר את עוזא ועזאל שקטרגו בשמים על דור המבול? הם טענו שהאנשים ממש משוגעים בכך שהם חוטאים, והקדוש ברוך הוא הציע להם להתנסות בעצמם. הם ירדו לכדור הארץ, ואז - כשהתלבט בהם היצר - הם נהיו הכי גרועים מכולם. להראותנו, כי אפילו מלאכים לא מסוגלים לעמוד מול הנסיגנות של האנשים.

עכשיו בואו חשבון: אם מלאכים לא יכולים, איך אנחנו נוכל? בלי התחמקות ובלו תירוצים, תגיד לי דוגרי: איך אנחנו נצליח היכן שמישהו גדול מאיתנו נכשל?

אם אני מפסיק לרצות, אני דומה לטובע שמוידי מעליו את החגורה המתנפחת או שומט את החבל האחרון שמקשר אותו לסירת ההצלה. הרצון הוא האפשרות היחידה שתתן לנשמה כוח מול כל הבעיות הסובבות אותה, בקישורה למקורה העליון. ברחמים: אל תנתק לה אותו!

שאלתי חבר, ובעוד אני גאה על השאלה המבריקה שהנחתי לפתחו הוא הוציא לי את כל הרוח מהמפרשים.

"אני לא מבין את השאלה. מי אמר שאנחנו מצליחים? אני לא יודע מה אתה, אני - באמת לא מצליח..."

הוא די צודק. אם אתה בודק לפי מספר נפילות - אינני בטוח שאנחנו יותר טובים מהמלאכים האלו. הנה, תראה את היהודים, העם הכי טוב בעולם, בעומדם פחות מחודש וחצי לאחר המעמד הכי נשגב בעולם, וכבר חטאו בחטא החמור ביותר בעולם, למרגלות הר סיני כשראשו עדיין בווער באש.

אם העם שחוהו כל נמש תוך שישה שבועות ורוקד סביב עגל מזהב, זה אומר שהבעיה של האנשים היא שורשית מאוד

זה מה שצטטונו בתחילת הפרשה. העם עבר את הטרדיה הקשה של עוון העגל (רש"י שמות לא, יח), והלקח המרכזי הוא שאין שום ביטוח. אם העם שחוהו כל כך הרבה ניסים ונפלאות וגלויים, נמש תוך שישה שבועות ורוקד סביב עגל מזהב, זה אומר שהבעיה של בני האדם היא שורשית מאוד וקשה עד-בלתי-אפשרי לתקנו. אבל לא לגמרי בלתי אפשרי.

משה רבינו אוסף את כולם למחרת יום הכיפורים (רש"י שם), ואומר: וכן השם סלח לנו על העגל, אבל עכשיו הזמן לדאוג שזה לא יקרה שוב. חייבים לחזק את הרצון.

דבר ראשון צריך לתת צדקה טוב ושוב, שהוא מגלה ומחזק את הרצון העליון. לכן משה רבינו אומר לכולם: ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו ליבו. הצדקה היא קריטית לא בשביל המקבל, אלא בשביל הנותן, שיצליח לחזק מספיק את הרצון.

ומה תעשו עם הצדקה? זה כבר שייך רק לדורם. הם הקריבו בהם קרבנות, שגם הן בבחינת רצון כמו שכתוב "לרצונכם תזבחו". אבל המסר אלינו הוא שני דברים: לתת צדקה, ולרצות, ושניהם - בלא הפסקה!

(עפ"י ליקוטי הלכות ברכות השחרה האותיות מוד-מה)

לצעירי הצאן

מספיק או לא?

כשהיה נקימיון בן גוריון יוצא מביתו לבית המדרש, היו פורשים שטיח יקר תחתיו, והעניים באים ולוקחים אותו מאחריו. ובכל זאת אמרו עליו שלא עשה מספיק צדקה. ואינו מובן, הלא נתן הרבה מאוד?

מתוך מאמר ראש הישיבה

ציור: יחיאל בליאש - yehiel.your@gmail.com

סיפור השבוע

רק לכבודך

112 שנים לפטירת רבי אליעזר מטלז, שב"ק ד' אדר-א' תשפ"ב - ד' אדר-א' תר"ע

רבות דובר על שריפות הענק של פעם, שכילו עיירות שלמות עד היסוד ובמקרים רבים גבו חיים יקרים.

העיירה טלז גם היא חוותה שריפות שכאלה, ביניהן השריפה הגדולה שהתחוללה בשנת תרס"ח, שמלבד שהחריבה את העיירה לרבות את בניין הישיבה, גם גררה כעבור שנתיים את פטירתו המוקדמת של ראש ישיבתה רבי אליעזר, שנפטר בראותו את קיריותם המופגגת של חלק מתושבי לונדון בנוגע למגבית החירום להצלת ישיבתו.

השריפה הענקית ההיא רשומה בכל ספר המכבד את עצמו המציג - ולו בקצרה - את תולדותיה של טלז-העיירה או טלז-הישיבה.

ברצוננו לעסוק הפעם בשריפה טלזאית אחרת, עלומה ונסתרת. ייתכן שהיא היתה יכולה להיות נודעת כתאומה, אם לא שקרה מה שקרה. אולי היתה מיועדת להיות מפורסמת אף יותר, מפאת שהיא פרצה בשבת, מה שלרוב מציב הגבלות הלכתיות על מאמצי כיבוי לא הכרחיים לפיקוח נפשות.

...

דרום אפריקה. מדינה אירופאית ביבשת השחורה.

לפני עשרות בודדות של שנים עוד שלטו בה הלבנים שהעמידו לה סטנדרטים אירופאים, ועד היום היא מדינה מודרנית, בעלת תשתיות מפותחות יחסית ובה אחוז גבוה של לבני עור.

רבי בנימין סורצקין, ראש הכוללים של ישיבת "עטרת שלמה" הנודעת, ביקר לא-אחת במדינה הענקית, ואף קשר שיחה עם מעט ילידי אירופה שהיגרו לשם לפני עשרות בשנים וחלקם היו תלמידיהם של גדולי ישראל נודעים.

באחד מסיווריו הרבים פגש ישיש יהודי כבן תשעים, יליד טלז שבליטא. קמטים רבים במצחו, ומבטו החלול מעיד כאלף עדים כי מאחורי העיניים מסתתר אדם שאין לו תכלית בחייו, ששכח בחיי היום-יום את בורא העולם. רבי בנימין קשר שיחה עם היהודי ששמח שמישהו מתעניין בשלומו, ובין הדברים שח: "אינני שומר תורה ומצוות, כפי שאתה יכול להבין. אך שבת אינני מסוגל לחלל, וזה בגלל סבא שלך".

סבו של רבי בנימין הוא רבי אליעזר מטלז, דרך חתנו הגאון רבי זלמן סורצקין, ורבי בנימין הבין שכאן מסתתר סיפור נדיר. הוא הטח את אזנו, והקשיש הפליג שנים לאחור, לזמן בו היה ילד כבן שש.

...

להבה ערמומית יצאה לה מתנור החימום הגדול, והחלה לבלוס ברעבתנות את כל הנקרה בדרכה. תוך דקות תפסה האש את קורות העץ של הבית, ולאחר חצי שעה כבר היה חצי הרחוב למאכלת אש, כשהיהודים

מוציאים בקדחתנות את כל מה שמוותר להוציא ומביטים בחוסר אונים על השריפה שמתקרבת את אט לבניין הישיבה השוכן בסוף הרחוב.

רבי אליעזר יצא מהיכל הישיבה לאמוד את הדליקה, וזו לא נראתה טוב בכלל. רבי אליעזר היה מפקדה הבלתי-מעורער של העיירה, כרב העיר היה מפקח על כל דבר משמועתי, לרבות שריפות שפרצו לא פעם. הרב היה מכוון את הכבאים ודואג לכיבוי מהיר ומושלם.

לאחר נסיון כה רב בכיבוי, הביט רבי אליעזר בלהבות והבין שהמצב כמעט לאחר יאוש. הישיבה הגדולה על כל הריטיה וספריה עומדים להפוך למאכלת אש.

רבי אליעזר נשא את ידיו אל על וקרא ברגש לאביו בשבטים: "טאטע! טאטע! דו קענסט דאס מיר נישט טאן. דו וויסט דאך אז אלץ וואס איך האב געטאן וועגן בויען די ישיבה האב איך נישט געמיינט מיין כבוד - נאר דיין כבוד!" "טאטע! טאטע! דו קענסט דאס מיר נישט טאן!" - אבא! אבא! אתה לא יכול לעשות לי את זה. אתה יודע הרי שכל מה שעשיתי בנוגע לבניית הישיבה לא התכוונתי למען הכבוד שלי - אלא רק לכבודך!]

ואז, ממשיך הקשיש לספר ברעד, הגיעה רוח פתאומית מהצד הנגדי, והלהבות שקעו על מפתן הישיבה. כל הרחוב נשרף, ורק הישיבה נותרה לפליטה. "אמור נא לי"

שאל את רבי בנימין בדמעות, "לאחר מחזה כזה, האם אוכל לחלל שבת?"

ורבי בנימין שומע את ה"מופת", אך מתפעל במיוחד מתפילתו של סבו: אדם עומד מול השם יתברך, ומוכן להעיד בלב שלם שהשם יודע שכוונתו היתה רק לשם שמים! איזו נקיות הדעת!

לא פלא שתפילה זכה שכזו תחולל ניסים מעל הטבע. (מקור: מוסף שב"ק במדבר תשע"ג מפי הג"ב סורצקין)

הגאון רבי אליעזר גורדון ["רב לייזר טעלזער"]

נולד: תר"א, ציריניאן (במחוז וילנא, ליטא).

מרבתי: רבי ישראל סלנטר.

טעלז: התקבל לרב בטלז בגיל 43, ושם הקים את ישיבתו הנודעת.

מתלמידיו: רבי אלחנן וסרמן, הרב מפוניבז', רבי יחזקאל סרנא, ועוד.

נפטר: כבן 69 בלונדון, משברון לב על המסע.

שלא צלח לגייס כספים לישיבתו השרופה.

בהספד על רבי ישראל סלנטר אמר רבי אליעזר: חובה על כל בית ישראל להתגבל מרות על הנפטר הדגול: ההולכים לאור שיטת המוסר שייסד - על אבדות רבם; והמתנגדים לשיטתו - על אשר בהתנגדותם לשיטת המוסר נאלצו להתאמן ולהוכיח כי אפשר להיות יראי שמים גם ללא לימוד מוסר...

החיים בהלכה

בהכוננת הרה"ג ר' בצלאל נהרי שליט"א. דומ"צ קהילת זכרון ישעיה - אלעד

שאלה:

מתי מברכים "שהחיינו" על בגד חדש?

תשובה: למנהיגו - בשעת הלבשה הראשונה.

החובות:

בשולחן ערוך (סי' רכג ס"ד) נאמרו דברים מופלאים שהרבה לא יודעים: חידוש ראשון: ברכת "שהחיינו" על בגד חדש מברכים כשקונים אותו! חידוש שני: כשלושמים את הבגד החדש מברכים "ברוך אתה ה'... מלביש ערומים!"

גם המשנה ברורה לא מביא שיטות החולקות על כך, אלא מוסיף שתי הלכות: לגבי ברכת "שהחיינו" בשעת הקנייה, הוא מוסיף שאם הבגד לא תקין בשעת הקנייה לא יברך אלא כשנגמר תיקונו. לגבי ברכת "מלביש ערומים" הוא מוסיף שאם הוא לובש את הבגד בבוקר יכול לצאת את הברכה באמירת "ברכות השחר".

רק מי שמעניין בספרי זמנינו (פסק"ת אורח חיים יוסף הל' 1) יראה שכיום איננו נוהגים כך, ומברכים רק שהחיינו

[ולא "מלביש ערומים"], ומחכים לברכו בשעת הלבשה הראשונה [ולא בשעת הקנייה].

ומוסיפים האחרונים [בן איש חי ש"ר דאה א, ועוד], שלמרות שאיננו מברכים "מלביש ערומים" כדאי שילבש את הבגד בבוקר, מיד לאחר ברכות השחר, וכך בעצם יוצא שמברך "מלביש ערומים" על הבגד החדש. וב"שולחן ערוך הרב" (בסדר בה"ג סי' פ"ב ס"ו) כתב ללבוש קודם ברכות השחר. והוסיף ה"בן איש חי", שאם מוכרח ללבוש בלילה יברך "מלביש ערומים" ללא שם ומלכות ויהרהר את השם והמלכות (וכע"ז בספר ז' שם).

נוסיף רק פרט אחד: יש אומרים שעל חגורה חדשה מברכים "אזר ישראל בגבורה" ועל כובע חדש מברכים "עוטו ישראל בתפארה", ולכן כתבו האחרונים שגם במקרה כזה כדאי לעשות את העצות הנ"ל [לצאת בברכות השחר או לברך בלא שם ומלכות].

ניצוץ לשבת

מתוך גיליון ניצוץ, מגזין הלב לכל המשפחה

"והיא עמוקה"

אקח את השידוך הראשון! רבי יונה

הוא מצא רש"י במסכת יבמות (ז, א) שם כתובות המילים "שאינ מוצאין אשה פונין והולכין והיא עמוקה", ולמרות שהמילים "והיא עמוקה" משתייכות לדיבור המתחיל הבא ברש"י. סבא, שנותרו לו פחות משלושה חודשים בטרם ימלאו לו עשרים שנה, ראה בכך סימן לדבר ונסע לעמוקה להתפלל.

"אבא הודיע למשפחתו כי הוא חייב להתחתן לפני גיל עשרים. בתאריך כ' תמוז אהיה בן עשרים. אם לא תמצאו לי שידוך, אני אלך לשדכן והשידוך הראשון שיציע לי אקח, לא משנה מי היא ומאיזו עדה היא. אני בגיל עשרים נשוי! הוא הודיע נחרצות.

"הימים חלפו, התאריך הנקוב התקרב אך אף שידוך לא היה באופק. אבל הנס אכן התרחש. "סבתו, שהייתה גבאית צדקה, פגשה בכותל חברה שעלתה מחוץ לארץ יחד עם משפחתה ובהא לכותל בפעם הראשונה. הסבתא שאלה אותה מי הנערה שעומדת לצידה, "זאת נינתך", השיבה הידידה. "יש לי שידוך בשבילה" קפצה הסבתא בשמחה. זיכרון את הצדדים ואכן כאמור, רבי יונה התחתן ימים ספורים בלבד בטרם יכנס לגיל עשרים..."

(מגזין "ניצוץ" רסן תשע"ח)

פתגם השבוע

כמו שגדול רוצה משכורת או שכר עולם הבא כך ילדים רוצים ממתקים או מתנה

מתוך הספר 'פיקדון משמים', המדריך המושלם לחינוך. מאת ראש הישיבה הרב שמואל שטרן שליט"א

להשכרה בכל יום בשעות הערב

בית מדרש מתאים לאירועים קטנים באזור מאה שערים עזרת גברים ועזרת נשים בנפרד לפרטים: 054-8475902

העלון נתרם השבוע

להצלחת ולרפואת הרב אליעזר בן עמיא שליט"א נתן בת כח-שבע ואדל בת דבורה ציפורה רחמים לכל הישועות

להצלחת ולרפואת הרב אליעזר בן עמיא שליט"א נתן בת כח-שבע ואדל בת דבורה ציפורה רחמים לכל הישועות

להצלחת ולרפואת הרב אליעזר בן עמיא שליט"א נתן בת כח-שבע ואדל בת דבורה ציפורה רחמים לכל הישועות

הכי קרוב - הכי מפנק
המינו עכשיו חדר במלון שמאחורי היציון!
497-4141-050 / 050
avraham.201@gmail.com

הכי קרוב לציון
הכי קרוב לציון
הכי קרוב לציון
הכי קרוב לציון

LANDAU
לנדאו - הבית שלכם באומן